

A makrogazdasági és költségvetési mutatók aktuális alakulása

2016. szeptember

© Századvég Gazdaságkutató Zrt.

A tanulmány az Országgyűlés Hivatala Költségvetési Tanács szervezete megbízásából, kizárólag a Költségvetési Tanács és a Költségvetési Bizottság részére és felhasználására készült.

Főbb megállapítások

A második negyedévben a magyar gazdaság teljesítménye az első negyedévhez képest jóval nagyobb mértékben, 2,6 százalékkal bővült az előző év azonos időszakához képest. Júliusban az ipar teljesítménye a tavalyitól eltérő nyári leállások és járműipari modellváltások miatt 4,7 százalékkal csökkent. Az építőipar teljesítménye 17,6 százalékkal mérséklődött az uniós források átmeneti csökkenése miatt. A kiskereskedelmi forgalom kismértékben, 2,7 százalékkal bővült. A foglalkoztatás júliusban tovább emelkedett a versenyszektor növekvő munkaerőigényének köszönhetően. Az államháztartás hiánya rekord alacsony szinten áll, az infláció pedig továbbra is 0 körül mozog.

Reálgazdaság

A KSH számítása szerint az éves **GDP**-növekedés 2016 II. negyedévében az első becslésnek megfelelően 2,6 százalék volt, míg a szezonálisan és naptárhatással kiigazított érték 1,8 százalékot tett ki. Felülvizsgálatra került az I. negyedéves növekedési adat is, amelyet a mezőgazdaság kedvezőbb teljesítményének köszönhetően 1,1 százalékra felfelé korrigált a KSH. Így összességében az év első félévében 1,9 százalékkal bővült a gazdaság. Termelési oldalon a piaci alapú szolgáltatások bővülése valamint az alacsony tavalyi bázisról 13 százalékkal emelkedő mezőgazdasági termelés lendítette a növekedést. Az ipar 3,9 százalékkal bővült. Az építőipar továbbra is az uniós pénzek visszaesésétől szenvedve 24 százalékos esést mutatott. Fogyasztási oldalról továbbra is a háztartási fogyasztás a húzóerő, míg a bruttó felhalmozás jelentős fékező tétel. A külkereskedelemben az export növekedési üteme meghaladta az importét, így újra növekedett az exporttöbblet.

Az **ipar** termelése a nyers adatok alapján júliusban 4,7 százalékkal visszaesett, míg a munkanap-hatástól megtisztított adat alig változott. A két index közötti eltérés oka, hogy idén júliusban kettővel kevesebb munkanap volt, mint tavaly. A visszaeséshez jelentősen hozzájárult a járműipar kedvezőtlenebb teljesítménye: az ágazat kibocsátása 8,5 százalékkal csökkent, amelyet a vállalatok modellváltással és a tavalyitól eltérő nyári leállással magyaráztak. Szintén jelentősen elmaradt a gyógyszeripar teljesítménye az egy évvel korábbtól (12,5 százalék), de nőtt a számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártásának volumene (4,8 százalék). A kiemelt ágazatok új szerződéseinek volumene 5,2 százalékkal csökkent, ám a rendelésállomány még így is 4 százalékkal meghaladja a tavalyit.

Az **építőipar** teljesítménye júliusban 17,6 százalékkal maradt el az egy évvel korábbtól. A csökkenés mértéke bár jelentős, de az első félévben tapasztaltnál már mérsékeltebb. A szezonálisan kiigazított adatok alapján az előző hónaphoz képest 3,2 százalékos zsugorodás történt. A csökkenés továbbra is az uniós támogatások átmeneti visszaesésével magyarázható. Ennek megfelelően az egyéb építményeknél (amelyek jobban függenek az uniós forrásoktól) 31,8 százalékos csökkenés, míg az épületeknél 1,0 százalékos növekedés történt. Az új szerződések állománya 3,1 százalékkal elmaradt a tavalyitól, míg a tárgyhoz végi szerződésállomány jelentősen, 16,6 százalékkal meghaladta azt.

Júniusban is maradt a növekvő trend: a **kiskereskedelem** a nyers és naptárhatástól megtisztított adatok szerint is 5,7 százalékkal nőtt az előző év azonos időszakához képest. Az első becslések szerint júliusban a nyers adatok szerint 2,7, naptárhatástól megtisztítva 3,8 százalékos növekedés volt megfigyelhető. A megtorpanás a szektorban valószínűsíthetően átmeneti, mivel a magyar kiskereskedelmi bizalmi index változatlanul stabilitást mutat. Ezen belül az élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes kereskedelmi üzletekben 1,5, a nem élelmiszer-kiskereskedelmi üzletekben 6,4

százalékkal nőtt a forgalom. Az üzemanyag-kiskereskedelem esetében 2,5 százalékos naptárhatástól megtisztított volumennövekedés következett be.

A **munkaerőpiac** helyzete 2016 júliusában tovább javult. A foglalkoztatottak szezonálisan kiigazított száma 16 ezer fővel, míg az aktívák száma, a korábbi hónapoknál nagyobb mértékben 10 ezer fővel bővült júliusban, amely több évtizedes távlatban rekord szint. Ezzel a munkanélküliség szezonálisan kiigazított rátája 5,1 százalékra csökkent, amely 232 ezer munkanélkülit jelent. A júniusi intézményi statisztikák alapján az alkalmazottak szezonálisan kiigazított száma 2 ezer fővel emelkedett, a növekedést teljes mértékben a versenyszektor adta, ahol 6 ezer fővel bővült a foglalkoztatás, míg a költségvetési szektorban 4 ezer fővel visszaesett. A bruttó bérek júniusban 5,8 , míg a nettó bérek 7,4 százalékkal nőttek éves szinten, részben a közszféra bérrendezéseinek és a személyi jövedelemadó csökkentésének köszönhetően. A nettó reálbérek 7,6 százalékkal emelkedtek júniusban.

Költségvetési helyzet

Az **államháztartás** központi alrendszerének augusztus végi halmozott hiánya 274 milliárd forintra csökkent. A rendkívül alacsony hiány az elmúlt tizenöt év legkedvezőbb nyolcadik havi adata. Az első nyolc hónapban a központi költségvetés 371,7 milliárd forintos deficittel, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 25,7, az elkülönített állami pénzalapok pedig 72,0 milliárd forintos többlettel zártak. A halmozott hiányhoz a nyolcadik hónap a maga 190,8 milliárd forintos többletével járult hozzá, szemben a 2015-ös 20,8 milliárd forintos hiánnyal. Az első nyolc hónap – tavalyi évhez viszonyított – kedvezőbb teljesülése mögött a kedvező gazdasági folyamatok adóbevétel generáló hatása és az egyéb tételek éven belül eltérő szerkezete magyaráz.

Az európai uniós források eltérő alakulását az idei év első hét hónapjában többször bemutattuk. Az ismert eltéréseken felül újdonság volt idén augusztusban, hogy a tavaly előfinanszírozott uniós támogatások egy részét – 153,1 milliárd forintot – az Európai Bizottság az elmúlt hónapban folyósította Magyarország számára, növelve a pénzforgalmi bevételeket. Ez a kedvező hiányszámban meg is mutatkozik, de fontos hangsúlyozni, hogy ezt a kormánynak a korábbi évekre kellett könyvelnie, így ez az év végi, maastrichti hiányszámolás szempontjából irreleváns lesz, csupán az államadósság számításánál jelenik meg. Bár a részletes államháztartási adatokat a szaktárca csak a hónap második felében publikálja, annyi az előzetes tájékoztatás során kiderült, hogy augusztusban kiutalták a szeptemberi családi pótlékot és segélyeket is, hogy megkönnyítsék a családok számára az iskolakezdést. Ez a kiadási oldalon jelentett eltérést.

Monetáris folyamatok

Augusztusban mérséklődött a **defláció**: az előző év azonos időszakához viszonyítva az árak 0,1 százalékkal voltak alacsonyabbak. Az élelmiszerek ára ismét emelkedett (0,6), amihez jelentősen hozzájárult a cukor, az étolaj, valamint az idényáras termékek árának nagyarányú emelkedése, valamint a sertéshús, a tojás és a tej árának csökkenése. A szeszesitalok és dohányárúk árai az előző év azonos időszakához képest 1,9 százalékkal növekedtek. A szolgáltatások (1,1), valamint a ruházkodási cikkek (0,6) is tovább drágultak, míg a tartós fogyasztási cikkek árai változatlanok maradtak. Az egyéb cikkek 4,1 százalékkal lettek olcsóbbak, ami a járműüzemanyagok árának jelentős mértékű, 11,4 százalékos csökkenésével magyarázható. A háztartási energia ára is kis mértékben csökkent (0,1). Az infláció várhatóan csupán 2018-ban közelíti meg a 3 százalékos célértéket. A jegybanki kommunikáció alapján nem várjuk, hogy az alapkamat változna a közeljövőben.